

Sarajevo, 19.07.2021. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
12.07.2021. - 16.07.2021.

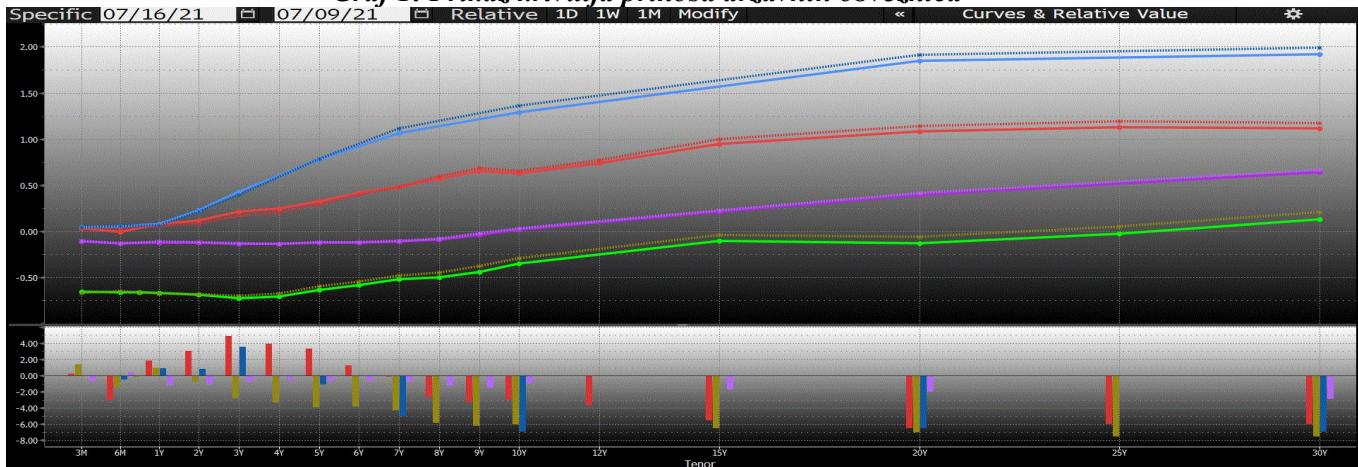
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	9.7.21	- 16.7.21	9.7.21	- 16.7.21	9.7.21	- 16.7.21	9.7.21	- 16.7.21
2 godine	-0,68	- -0,68 ➔	0,21	- 0,22 ↗	0,09	- 0,12 ➔	-0,11	- -0,12 ➔
5 godina	-0,60	- -0,64 ➔	0,79	- 0,77 ➔	0,30	- 0,33 ➗	-0,11	- -0,12 ➔
10 godina	-0,29	- -0,35 ➔	1,36	- 1,29 ➔	0,66	- 0,63 ➔	0,03	- 0,03 ➔

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	9.7.21	- 16.7.21
3 mjeseca	-0,657	- -0,644 ➗
6 mjeseci	-0,651	- -0,665 ➔
1 godina	-0,659	- -0,655 ➗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za period od 3 mjeseca do 30 godina na dane 16.07.2021. godine (pune linije) i 09.07.2021. godine (ispredidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi sigurnijih obveznica eurozone smanjeni su i tokom protekle sedmice, pri čemu su još jednom najveće promjene zabilježene kod obveznica sa srednjim i dužim rokovima dospijeća. Prinosi njemačkih obveznica su zabilježili pad između 1 i 6 baznih poena. Prinosi italijanskih i španskih obveznica su smanjeni između 2 i 7 baznih poena. Predsjednica ECB Lagarde je početkom protekle sedmice izjavila da očekuje da će trenutni program kupovina obveznica (PEPP) u vrijednosti 1,85 biliona EUR nastaviti da se implementira „najmanje“ do marta 2022. godine, a da bi nakon toga mogao biti popraćen „tranzicijom u novi format“, bez daljeg pojašnjenja. Dodala je da je potrebno ostati veoma fleksibilan, te ne započinjati stvaranje očekivanja da je izlaz (iz programa) u narednih nekoliko sedmica, što predstavlja nagovještaj da bi na sjednici koja se održava 22. jula, ipak, moglo doći do saopštenja detalja budućih smjernica monetarne politike. Ona je javila da bi jedinstvo ECB oko novog ciljanog nivoa inflacije moglo oslabiti na narednoj sjednici, te dodala da će to biti prvi sastanak od kada je dogovorena nova strategija, što bi moglo dovesti do određenog različitog pozicioniranja.

ECB je objavila da je odobrena „faza ispitivanja“ digitalne verzije valute EUR, koja bi na kraju mogla da dovede do implementacije digitalne valute polovinom ove dekade. Ipak, napomenuto je da ova odluka ne daje bilo kakve naznake budućih odluka o pitanju konačne implementacije digitalnog eura, te da će se o tome naknadno odlučivati, kao i da u svakom slučaju digitalni euro neće zamijeniti gotovinu, već će samo predstavljati njegovu „nadopunu“.

Ministri finansija EU su usvojili investicione planove za 12 članica, uključujući planove Italije, Španije i Francuske, što je otvorilo vrata ka prvim raspodjelama sredstava iz EU usmjerenih na ubrzanje ekonomskog oporavka nakon pandemije. Prema procjenama Evropske komisije ovaj plan oporavka, čija je vrijednost 800 milijardi EUR, bi mogao da poveća javne investicije za 3,5% GDP-a u narednoj godini, a što bi predstavljalo najveći rast zabilježen u posljednjih više od deset godina. Prošle sedmice je objavljeno nekoliko revidiranih prognoza ekonomskog rasta, koje su uglavnom bile bolje u odnosu na prethodne. Iz Ministarstva finansija Njemačke je saopšteno da je ekonomski oporavak od krize izazvane pandemijom u Njemačkoj u punoj snazi, te da su izgledi za industriju i dalje pozitivni uprkos problemima na strani ponude poluproizvoda. Vlada Francuske očekuje da bi GDP ove zemlje u 2022. godini mogao zabilježiti rast preko 4%, a uzimajući u obzir snažnije ekonomske aktivnosti zabilježene tokom ove godine. Centralna banka Italije je objavila nove prognoze ekonomskog rasta zemlje, prema kojima se u 2021. godini očekuje rast GDP-a od 5,1% (ranije 4,4%), dok se za 2022. godinu očekuje rast od 4,4% (ranije 4,5%), a prognoze za 2023. godinu su nepromijenjene (2,3%). Glasnogovornik Evropske komisije je izjavio da je ova institucija odlučila da odloži plan da do kraja jula prezentuje nove namete na digitalne usluge.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G)	MAJ	22,2%	20,5%
2.	Trgovinski bilans – EZ (u milijardama EUR)	MAJ	8,0	9,4
3.	Trgovinski bilans – Italija (u milijardama EUR)	MAJ	-	5,64
4.	Javni dug – Italija (u milijardama EUR)	MAJ	-	2.686,8
5.	Bilans budžeta – Belgija (u milijardama EUR)	JUN	-	-14,10
6.	Stopa inflacije – EZ (final.)	JUN	1,9%	1,9%
7.	Stopa inflacije – Njemačka (final.)	JUN	2,1%	2,1%
8.	Stopa inflacije – Francuska (final.)	JUN	1,9%	1,9%
9.	Stopa inflacije – Austrija (final.)	JUN	2,7%	2,8%
10.	Stopa inflacije – Španija (final.)	JUN	2,4%	2,5%
11.	Stopa inflacije – Italija (final.)	JUN	1,3%	1,3%
12.	Stopa inflacije – Finska	JUN	-	2,0%
13.	Obim maloprodaje – Finska (final.)	MAJ	1,6%	4,8%
				11,0%

SAD

Tokom protekle sedmice ministrica finansija SAD Yellen je pozvala zemlje EU da potpišu revidirani globalni sporazum u vezi sa oporezivanjem preduzeća. Dodala je da su potrebni održivi izvori prihoda koji se ne oslanjaju na dalje oporezivanje plata radnika, čime se pogoršavaju ekonomske razlike čijem smanjenju su svi posvećeni. Prema njenim riječima, treba zaustaviti preusmjeravanje kapitalnih prihoda korporacija ka jurisdikcijama niskih poreza, kao i računovodstvene trikove koji ovim korporacijama omogućavaju izbjegavanje plaćanja. Ministrica Yellen je, nakon sastanaka sa evropskim ministrima finansija u Briselu, izjavila da osjeća da zemlje EU, koje su do sada odbijale da potpišu sporazum, ovog mjeseca žele da pronađu način da to i učine. Irska, Mađarska i Estonija su među osam zemalja širom svijeta koje su odbile da potpišu kada je OECD ponudio sporazum.

U utorak je objavljen podatak o neočekivanom rastu stope inflacije u junu na 5,4%, što predstavlja najbrži rast od 2008. godine. Predsjednik Feda Powell je tokom obraćanja pred Kongresom izjavio da je američko tržište rada „još uvijek daleko“ od ciljanog nivoa koji Fed želi da vidi prije nego što smanji podršku ekonomiji. Powell je dodao da se stopa inflacije znatno povećala i vjerovatno će ostati na tom nivou narednih nekoliko mjeseci, prije nego počne da se smanjuje. Powell je, takođe, istakao da treba preći dug put u obnavljanju tržišta rada, a to je zaostatak od 7,5 miliona radnih mjesta od nivoa prije pandemije, pri čemu je najveći teret na radnicima sa niskim platama i većim etničkim i manjinskim

grupama, dok je ukupna stopa učešća radne snage i dalje depresivna. Obraćanje Powella pred Kongresom je reflektovalo pozitivne signale kako je izjavio da je prikladno da monetarna politika za sada ostane prilagodljiva, te je dodao da se Fed trenutno suočava sa izazovima kako da reaguje na inflaciju koja je veća od očekivanog nivoa.

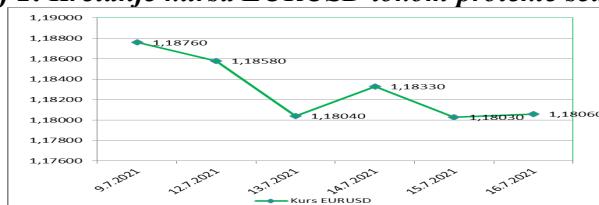
Predsjednik Feda iz Čikaga Evans je signalizirao da je rast radnih mesta ispod očekivanja i da će biti potreban značajan napredak prije nego što Fed počne sa smanjenjem podrške ekonomiji. Evans je izjavio da ima još faktora koji bi se mogli procijeniti u pravcu značajnijeg daljeg napretka, bez obzira što je stopa zaposlenosti u posljednjim mjesecima ispod očekivanja i to sve radi prilagođavanja stava monetarnoj politici. Po njegovom mišljenju, ako bi se stopa nezaposlenosti zadržala na nivou od 4,5% do kraja godine, tada bi bilo potrebno prilagođavanje. Iako se očekuje rast kamate stope početkom 2024. godine, po njegovim riječima moglo bi se to desiti i u 2023. godini.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije (G/G)	JUN	4,9%	5,4%
2.	Stopa temeljne inflacije (G/G)	JUN	4,0%	4,5%
3.	Prosječne realne sedmične zarade (G/G)	JUN	-	-1,4%
4.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	9. jul	-	16,0%
5.	Indeks proizvođ. cijena za trajnu potražnju (G/G)	JUN	6,7%	7,3%
6.	Indeks povjerenja u prerađivački sektor	JUL	18,0	43,0
7.	Inicijalni zahtjevi nezaposl. za pomoć	10. jul	350.000	360.000
8.	Kontinuirani zahtjevi nezaposl. za pomoć	3. jul	3.300.000	3.241.000
9.	Industrijska proizvodnja (M/M)	JUN	0,6%	0,4%
10.	Iskorištenost kapaciteta	JUN	75,6%	75,4%
11.	Indeks raspoloženja potrošača	11. jul	-	52,2
12.	Maloprodaja (M/M)	JUN	-0,3%	0,6%
13.	Indeks raspoloženja potrošača Un.iz Mičigena P	JUL	86,5	80,8
				85,5

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,1876 na nivo od 1,1806.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Jaz u bogatstvu u Velikoj Britaniji se tokom pandemije proširio, jer je oko 10% najbogatijih u prosjeku povećalo bogatstvo za 50.000 GBP. Prema rezultatima The Resolution Foundation bogatstvo se povećalo tokom pandemije zbog nemogućnosti potrošnje i rasta cijena kuća, iako je ukupna korist za bogate slojeve umanjena. Istraživanje Bloomberga je pokazalo da se očekuje da će se ekonomija ove zemlje tokom 2021. godine povećati za 7%, a u 2022. godini se očekuje rast od 5,5%, te 2% u 2023. godini.

BoE je ukinula preostala pandemijska ograničenja na isplatu dividendi za HSBC, Barclays i ostale vodeće kreditore, a ova odluka je odmah postala efektivna. Istaknuto je da su testovi na stres pokazali da se ove banke mogu nositi sa negativnim efektima pandemije Covid19.

Inflacija je tokom juna bila iznad ciljanog nivoa BoE i iznosila je 2,5% godišnje. Zvanični podaci su pokazali da su povećane cijene hrane, goriva, polovnih automobila, odjeće i obuće, što je i uticalo na rast inflacije u prošlom mjesecu, kako se ekonomija ponovo otvorila nakon lockdowna. Inflacija od 2,5% je najveća inflacija u posljednje skoro tri godine. Rast je bio neočekivan i pojačao je izazove koji se nalaze pred BoE vezano za pitanje monetarnih stimulansa, ali i ranijih tvrdnji da će rast inflacije biti privremen. Viceguverner BoE Ramsden je izjavio da bi inflacija mogla dostići dvostruko viši nivo od ciljanog nivoa, ukazujući da bi monetarna politika možda trebalo da bude restriktivnija. Prema njegovim očekivanjima,

vrhunac inflacije bi mogao biti 4%. Istakao je i da bi stopa nezaposlenosti mogla biti niža nego što je BoE očekivala u maju, te da će plate vjerovatno imati tendenciju rasta.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Inflacija (G/G)	JUN	2,2%	2,5%
2.	Indeks maloprodajnih cijena (G/G)	JUN	3,4%	3,9%
3.	PPI izlazne cijene proizvodnje (G/G)	JUN	4,8%	4,3%
4.	PPI ulazne cijene proizvodnje (G/G)	JUN	11,0%	9,1%
5.	Zahtjevi nezaposlenih za pomoć	JUN	-	-114.800
6.	ILO stopa nezaposlenosti, kvartalno	MAJ	4,7%	4,8%
7.	Prosječne sedmične zarade, kvartalno	MAJ	7,1%	7,3%
				5,7%

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR i u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio rast sa nivoa od 0,85447 na nivo od 0,85766, a kurs GBPUSD je smanjen sa nivoa od 1,3901 na nivo od 1,3767.

JAPAN

BoJ je na sastanku održanom u petak zadržala referentu kamatu stopu na -0,1% i ciljani nivo prinosa na desetogodišnje obveznice na 0%, kako se i očekivalo. BoJ je smanjila prognoze ekonomskog rasta tokom ove fiskalne godine, jer uvedene nove vanredne mjere u borbi protiv Covid19 štete potrošnji, čime se pojačavaju očekivanja da će BoJ zaostajati za drugim centralnim bankama u povlačenju masivnih podsticaja. Uz postojeću monetarnu politiku, BoJ se približila neistraženoj teoriji sa iznošenjem detalja nove šeme programa koje su usmjereni na finansiranje aktivnosti u borbi protiv klimatskih promjena. BoJ je takođe objavila listu drugih koraka koje će preduzeti u vezi s klimatskim promjenama, uključujući i plan za početak kupovine „zelenih“ obveznica, koristeći mali fond deviznih rezervi. Zelene obveznice će kupovati putem „Azijskog fonda obveznica“, koji je formiran 2005. godine na forumu regionalnih centralnih banaka pod nazivom Izvršni sastanak centralnih banaka Istočne Azije i Pacifika. Reuters je prenio izjave neimenovanih zvaničnika da Japan ojačava diplomatske napore kako bi globalno regulisao digitalne valute, koje izazivaju sve veću paniku u Vladi u smislu da bi širenje novih oblika privatnog novca moglo ugroziti finansijski sistem.

Analitičari uviđaju ubrzavanje ekonomskog rasta u IV kvartalu, pri čemu većina analitičara očekuje „snažan“ i „vrlo snažan“ rast nakon usporene potražnje u drugoj polovini godine, dajući time pozitivne prognoze ekonomskog rasta. Potkomitet pri Ministarstvu rada je predložio povećanje prosječne minimalne plate za oko 3% na skoro 8,5 USD po satu, u toku ove fiskalne godine. Ove preporuke prate ranije pozive premijera Suge da se poveća minimalna plata u zemlji na 1.000 JPY (9,05 USD) po satu, dok kreatori monetarne politike nastoje da domaćinstva mogu povećati potrošnju, kada se budu smanjili uticaji Covid19 na ekonomiju.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Temeljne mašinske porudžbine (G/G)	MAJ	6,3%	12,2%
2.	PPI indeks proizvođačkih cijena (G/G)	JUN	4,8%	5,0%
3.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) P	JUN	-	96,6%
4.	Industrijska proizvodnja (G/G) F	MAJ	-	21,1%
5.	Iskorištenost kapaciteta (M/M)	MAJ	-	-6,8%
6.	Indeks tercijarnog sektora (M/M)	MAJ	-0,9%	-2,7%
				-0,8%

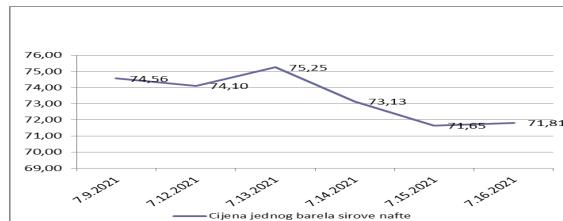
JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 130,80 na nivo od 129,95. JPY je blago aprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa 110,14 na nivo od 110,07.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u utorak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 74,56 USD (62,78 EUR). Tokom protekle sedmice cijena nafte je imala tendenciju pada, osim trgovanja u utorak kada je došlo do rasta cijene pod uticajem smanjenja ponude ovog energenta i očekivanja daljeg smanjenja zaliha nafte u SAD, uprkos tome što su pojačani strahovi od širenja pandemije, a što bi se moglo odraziti na ekonomski rast. Već narednog dana, u srijedu, cijena je počela da se smanjuje, nakon što su podaci pokazali da je uvoz ovog energenta u Kinu u prvih šest mjeseci tekuće godine smanjen, dok su očekivanja za stanje zaliha nafte u SAD dala određenu podršku cijeni nafte. Sredinom sedmice investitori su počeli da se pripremaju za veću ponudu nafte, što je rezultat kompromisa među članicama OPEC-a, što je uticalo na pad cijene nafte. Takođe, stanje zaliha nafte u SAD je ukazalo na njihov rast, što je još jedan faktor koji je uticao na smanjenje cijene nafte. Članice OPEC+ su postigle sporazum o povećanju obima proizvodnje nafte kao odgovor na rast cijena ovog energenta, te je postavljen ciljni nivo za kraj 2022. godine za obnavljanje proizvodnje koja je smanjena početkom pandemije. OPEC+ će ubrzati dodatnih 400.000 barela dnevno svakog mjeseca od augusta, te će se ukupan output povećati na oko 2 miliona barela dnevno do kraja godine. Kao dio sporazuma, članicama OPEC+ će biti omogućene veće osnovne proizvodne linije, što je pobeda UAE koji su upravo zbog ovih limita u proizvodnji prijetili vetom na bilo koji sporazum.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 71,81 USD (60,83 EUR). Posmatrano na sedmičnom nivou, cijena nafte je smanjena za 3,69%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:

Služba Front Office

Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.808,32 USD (1.522,67 EUR). Cijena zlata je do četvrtka imala tendenciju rasta. Početkom sedmice rast cijene bio je podržan očekivanjima investitora o stanju inflacije u SAD. Očekivalo se da će podaci o inflaciji dati jasnije smjernice o eventualnim odlukama Feda, u smislu zaoštrevanja monetarne politike. Pored toga, investitori su bili i u isčekivanju svjedočenja predsjednika Feda Powella pred Kongresom, što je bilo planirano za srijedu i četvrtak prošle sedmice. Indeks cijena na malo je pokazao da je ovaj podatak bio veći od očekivanja. Tokom juna indeks cijena na malo je povećan za 5,4%, dok se očekivalo da bi rast mogao iznositi 4,9%. Uprkos tome što su podaci pokazali da je indeks cijena na malo u SAD povećan više nego što se očekivalo, to nije imalo značajan efekat po kretanje cijene zlata. Sredinom sedmice cijena zlata je počela da bilježi rast iako je predsjednik Feda Powell istakao da su inflatori skokovi uglavnom tranzitorni. Do četvrtka je cijena zlata nastavila da se povećava, jer su investitori procjenjivali izjave Powella o podršci ekonomiji SAD, kao i uzimajući u obzir da je inflacija veća od očekivane. Cijena zlata je u petak smanjena, ali se i dalje održava tendencija rasta, te cijena bilježi rast četvrtu sedmicu zaredom pod uticajem saopštenja Feda kojima održavaju prilagodljivu monetarnu politiku.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.812,05 USD (1.534,86 EUR). Na sedmičnom nivou cijena zlata je povećana za 0,21%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

